

SİVAS KIZILIRMAK KÖPRÜSÜ MİMARİ PROJE YARIŞMASI

DERLEYEN: BETÜL HATİPOĞLU ŞAHİN, AYŞEGÜL TEREÇİ

Sivas Belediyesi tarafından 4 Ocak 2016 tarihinde açılan “Sivas Kızılırmak Köprüsü Mimari Proje Yarışması” 20 Mart 2016 tarihinde sonuçlandırılmıştır. Bu yarışmayla birlikte; Anadolu’nun tarihsel açıdan önemli bir kenti olan Sivas’ın kültürel hafızasında önemli bir yere sahip Kızılırmak’ın üzerinde şehre değer katan bir yapıya kavuşturulması, su ve doğa ile bütünleşme üzerinden şehir ekonomisi ve sosyal yaşamın zenginleştirilmesi düşünülmüştür.

Yarışmada Sivas Kent Merkezi ile Cumhuriyet Üniversitesi’ni birbirine bağlayacak olan Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı’nın Kızılırmak nehrini geçtiği noktada bir köprü tasarlanması istenmiştir.

Yarışmanın amacı; ekonomik, özgün ve nitelikli mimari yaklaşımların, işlevsel ve yenilikçi çözümlerin ortaya çıkarılması; doğaya saygılı, sürdürülebilir, çağdaş bir çevre ve mimari anlayışı ortaya koyan proje ve müelliflerin belirlenmesi; güzel sanatların teşviki; ilgili mesleklerin gelişmesi; mesleki etik değerlerin pekişmesi ve katılımcıların uluslararası rekabet gücü kazanmalarına uygun ortamın sağlanması hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda toplam 10m yaya yolu, 5m bisiklet yolu, 8m hafif raylı sistem yolu, 6 şerit araç yolu olmak üzere tasarımcılardan nehir üzerinde genişliği 70 metreyi geçmeyen köprüler tasarlanması istenmiştir.

107 adet projenin katılımıyla gerçekleştirilen yarışma 18-20 Mart tarihlerinde Prof.Dr. Halim Perçin, Prof.Dr. Nilgöl Karadeniz, Doç.Dr. Nurbin Paker Kahvecioğlu, Yrd.Doç.Dr. Uğur Tuztaş, Yrd.Doç.Dr. Ferhat Hacılibeyoğlu, Mehmet Nazım Özer ve İbrahim Alp tarafından yapılan jüri değerlendirilmesiyle sonuçlandırıldı. Yarışmanın kolokyumu ve sergisi Şems-i Sivasi İl Halk Kütüphanesi Konferans Salonu'nda 9 Nisan 2016 tarihinde yapıldı. Bu sonuçlara göre ödül almaya hak kazanan ekip ve projeler bu yazının içeriğini oluşturmaktadır.

1. Ödül

Müellif: İlker Fatih Özorhon, Güliz Özorhon, Berke Hatipoğlu

Yardımcılar: Hasan Caner Üretmen, Ece Alan, Berent Mumyalmaz, İlke Yıldan, Varlık Yücel, Ender Yıldızhan

Danışman:Muhsin Kıvan İpekar

Proje ekibi, bir yandan yer ve yerin hafızası ile güçlü bir ilişki kurmayı diğer yandan yeniye imgeleştirmeyi hedeflemiş, bu hedefe sakin aynı zamanda dinamik, güçlü ve zarif, rafine bir kurgu ile ulaşmıştır. Köprü tasarımında ana fikir geleneğin geleceğe bağlanmasıdır. Köprüde Kızılırmak nehri üzerinde yer alan eğri köprü ve kesik köprü gibi geleneksel köprülerdeki taşıyıcı kemerlerin formları çağdaş bir taşıyıcı sisteme dönüştürülmüştür. Irmak çevresindeki rekreatif alanlar, köprünün biçimsel diliyle ilişki kuran yaya yollarıyla doğal çevreyi yapılı çevre ile bağlayan, içinde spor, eğlence, toplanma mekanları barındıran yeşil bir bant olarak kurgulanmıştır.

Proje jüri tarafından estetiği ve simgeselliği ile Kızılırmak üzerinde oluşturduğu güçlü ve kentsel ölçekte rahatlıkla algılanabilen düşey görselliği olumlu bulunmuştur. Taşıyıcı sisteme ait yapısal elemanların bütünsel bir mimari dile kavuşturulmuş olması projenin güçlü tarafı olarak değerlendirilmiştir. Düşey parçalanıştaki asimetri ve köprü üzerindeki kamusal kullanımların çeşitliliği olumlu taraflarındandır. İki kavşak arasında güçlü bir mekânsal bağlantı kuran projenin köprü izinden sonraki yolun trafik planlama ilkeleri açısından tekrar değerlendirilmesi de önerilmiştir.

2. Ödül

Müellif: Neşe Atasoy, Erdem Dokuzer

Yardımcı: Coşkun Bilkay, Hakan Taş, Ali Osman Bayram

Danışman: Bora Sezer, Kerem Ercoşkun

Proje ekibi köprüleri tarih boyunca insanlar için bir sosyal etkileşim mekanı olarak görmüş ve bir buluşma, buluşturma aracı olarak düşünmüştür. “ Köprü, bağlayıcıdır. Köprü, bir meydan okumadır. Olanca hışmı ile akan bir akarsuyu tam da orta yerinden, adeta meydan okurcasına izlememizi sağlar. Köprü, yokluğunda asla deneyimleyemeyeceğimiz tecrübeleri bize yaşattırır. Altından geçen nehrin akışı, köprünün üzerindeki yaya ve araç akışı, bu akışın nazik bir yükselme ve alçalma ile deneyimlenişi, bu süreçte biriken an'lar ve deneyimler, köprüyü çok boyutlu bir mekan haline getirir. Köprü zamandır. Köprü bir toplanma mekanı, bir merasim alanıdır.” Bu noktada özellikle Sivas'ta eskiden köprüler "kız" alıp verme mekanı olarak kullanılırlarmış. Ülkemizdeki köprülerin pek çoğunda, köprünün orta noktasında, manzara izlemek amacı ile köşkler düzenlenmektedir. Köprü ayrıca bir "ticaret" alanıdır ve bir sokaktır. Köprü bu özellikleriyle bir geçiştir; eskiden yeniye, kamusal alandan özele, bu yakadan öteki yakaya, bir mahalleden diğerine, kentten üniversiteye.

Jüri projenin yatayda ve düşeyde rekreatif alanlarla bağlantısını, su izine yaklaşan tavrını, yaya sirkülasyonunun taşıtlardan ayrı düşünölmüş olmasını ve yayanın Kızılırmak ile ilişki kurma çabasını olumlu bulmuştur. Ancak köprü iskeletinin strüktürel açıdan zorluklar içermesi, yaya bağlantısının köprü üst kotunda kesintiye uğraması jüri tarafından olumsuz değerlendirilmiştir.

3. Ödül

Müellif: Doğu Kaptan, Murat Er, Fatma Gençdoğuş

Yardımcılar: Mario Seccia, Marco Lombardini, Marco Biozzi, Davide Colonna, Giulia Marino, Enza Dipinto, Ediz Akyalçın

Danışman:Ömer Selçuk Baz, Erim Gürdal, Erkan Göray

Proje ekibine göre şehrin yeni gelişme stratejileri kapsamında planlanan bulvar, kentin gelecek vizyonunda yer alan Kızılırmak kültür parkının merkezinden geçerek, parkın bütüncül yapısına zarar vermektedir. Bu nedenle ekibi tasarım yaklaşımı olarak, yaya ve araç trafiğini düşeyde ayırarak, doğu-batı ve kuzey-güney yönünde Kızılırmak kültür parkının bütünsel yapısını korumayı ve araç trafiğini park yaşamından izole etmeyi hedeflemiştir. Köprü'nün ilk amacı olarak sadece bir geçiş köprüsü olmaktan öte, üniversite ve şehrin bulunduğu yaşayan bir platform oluşturmaktır. Yaya ulaşımındaki süreklilik ise köprüde önerilen raylı sistem durağı ile desteklemektedirler.

Projenin yaya ve peyzaj öncelikli tavrı ve yeşili öne çıkarma çabası jüri tarafından olumlu bulunmuştur. Bu noktada köprü üzerinde oluşacak potansiyel kamu alanı projenin güçlü yanı olarak görülmüştür. Ancak peyzajın platform üzerindeki süreksizliği, yayaların kullandığı

kota çıkabilmek için alan içerisinde çok fazla dolgu yapısı gerekliliği ve kpr ortasındaki saağın altındaki mekanların tanımsız olması jüri tarafından olumsuz değerlendirilmiştir.

1. Mansiyon

Müellif.Melike Altınışık

Yardımcılar. Erenalp Saltık, İrem Coşkun, Eda Tekirli, Gizem Fidan, Nursen Gümüşsoy, Melih Altınışık

Danışman:Uğur Seymen

Proje ekibi Sivas' da bir doğal sınır olarak var olan Kızılırmak'ın , aynı zamanda farklı dokuları bir araya getirebilme potansiyelini şehir organizasyonunda barındırdığını düşünmektedir. Bu noktada Sivas şehri incelendiğinde, eğitim ve şehir merkezi olmak üzere iki odak noktasını birleştirecek olan Bulvar'ın şehrin can damarı olması göz önünde bulundurulduğunda, bulvarın yeşil bir kent koridoru olarak öngörülmesi gerektiği düşünülmüştür. Ulaşımı organize edecek olan bu aks boyunca entegre edilen aktif yeşil alanlar kprnn kuzeyinde ve doğusunda Kızılırmak'ın kente hayat veren su döngüsünden beslenmesi düşünülmüştür. Kızılırmak kprs kentin her yaştan ve kesiminden bireyi için odak noktası olabilecek özelliklerle donatılması hedeflenmiştir.

Jüri proje alanının yakın çevresi ile kurduğu ilişki, yatayda uzayan güçlü mekânsal izlek, kesitteki farklı kullanım bantlarının fonksiyonel şekilde ayrılması ve sürekli kılınması açısından projeyi olumlu bulmuştur. Nehir kesitini daraltması ve mekânsal algının 3. Boyutta yeterince taşınamamasını ise eleştirmiştir.

2. Mansiyon

Müellif: Alişan Çırakoğlu, Ilgın Avcı

Yardımcılar: Deniz Yazıcı, Oya Esen, Batuhan Kumru

Danışman: Ahmet Süreyya Ural

Proje ekibi tarafından Sivas şehir merkezinin Güneyinden akan Kızılırmak ırmak üzerinde tasarlanan Köprü Üst ölçekte, Kızılırmak çevresi için planlanan projenin merkezinde konumlanmaktadır. Kızılırmak Köprüsü tasarımı ile Kuzey Güney aksında Kent ile Üniversite ve Doğu Batı aksında rekreasyon alanları arasındaki bağlantıları güçlendirmeyi hedeflemektedir. Kızılırmak köprüsü yalnızca iki noktayı bağlamak yerine kentliye A ve B noktası arasındaki yolculuğu süresince farklı deneyimler sunmayı hedeflemektedir. Yapılan tasarımla Kızılırmak Köprüsü kimileri için bir geçit olurken kimileri için ise peyzajı izleyebilecekleri sessiz bir durak olacaktır. Tasarım önerisi bulunduğu coğrafya ile görsel

uyum içerisinde. Köprünün silüetini tarifleyen beyaz çerçeveler, kış aylarında alanı kaplayan karla ortadan kaybolurken, ahşap platformlar yaz aylarında sararan çayırın bir uzantısı haline gelmektedir. Yere özgü olmanın yanı sıra, ekonomik sürdürülebilirlik ana tasarım kriteri olarak benimsenmiştir.

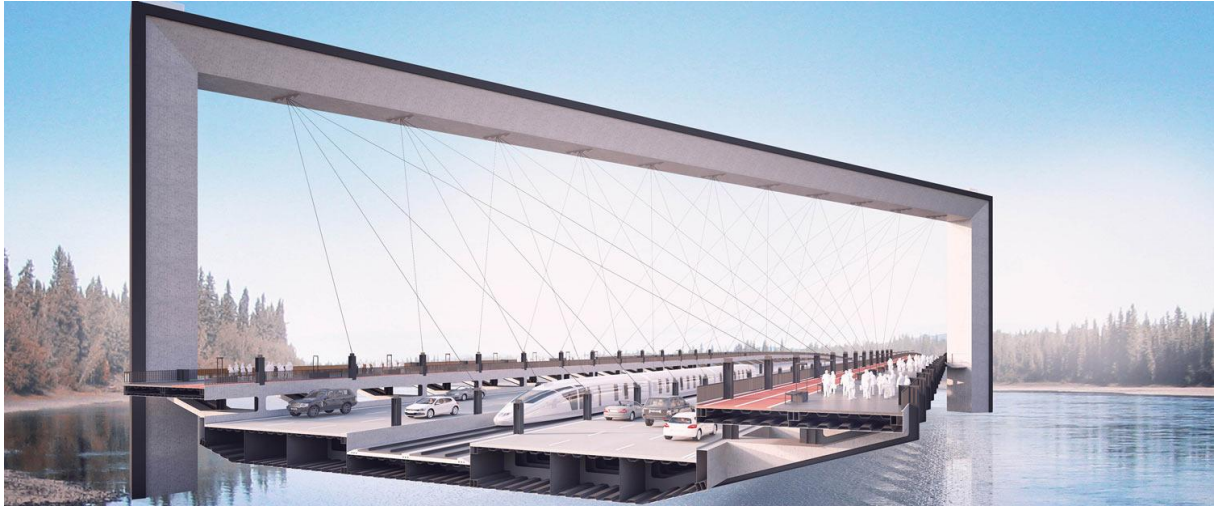
Yarışma jürisi oluşturulan kamusal yaşantıdaki çeşitlilik, süreklilik ve düşey zenginlik ve tüm bu teorik sistemin köprü ile entegrasyonunu olumlu bulmuştur. Strüktürel sistemin ağırlığı ve çevresel bütünleşme konusunda ise projeyi eleştirmektedir. Ayrıca proje için yol izi boyunca yapılacak müdahalenin boyutunu olumsuz olarak değerlendirmiştir.

3. Mansiyon

Müellif: Zeynep Canan Sevindik, Doğan Türkkın, Cihan Sevindik

Yardımcı: Tuğba Bahar Yılmaz

Danışman:Özgür Şentürk

Proje ekibi birbirlerine bakan fakat coğrafi koşullar sebebiyle birbirlerine kavuşamayan kent merkezi ile üniversitenin, görsel vista bazında türlü zengin açılara imkan veren su yolu kesitinde arayüz şeklinde birleşmesi, bir çerçeve vasıtası ile imgesel güce kavuşturmayı hedeflemiştir. Bu noktada "Kent Merkezi" "Üniversite" için adeta bir çerçeve içerisinde konumlandırılarak vurgulanmış bir öge, aynı şekilde "Üniversite" de "Kent Merkezi" için konturu çizilmiş çekim gücü yüksek bir manzardır. Fakat bu çerçeve, her ne kadar çevre yerleşimleri bir diğeri için soyutlar gözükse de, geçirimli özelliği ile aslında bütünleştirmekte ve kullanıcılarını kendi bünyesinde buluşturmaktadır. Ana ulaşım güzergâhının zorunlu olarak yönlendirdiği bu buluşma, ırmak habitatının ve nitelikli manzara çeşitliliğinin devreye girmesiyle kent hafızasında refleks şeklinde yer edinebilecektir. Sivas Kızılırmak Köprüsü,

salt güzergah geçişinden ziyade kent ve peyzaj arayüzü ile sosyalleşme imkanı veren, geçirgen ve esnek kullanım yapısı ile organik yapı terimi ile özdeşleşen, sürdürülebilir peyzaj lekesini kesintiye uğratmayan ve günün her saati kullanıcı istek ve taleplerine cevap verebilir bir yapı olarak tasarlanmıştır.

Kentsel bağlamdaki belirgin mimari tavır ve güçlü yalın ve rafine görsel yaklaşım jüri tarafından olumlu bulunmuştur. Ana taşıyıcı çerçevenin ne t bir portal olarak belirginleşmesi projenin güçlü tarafı olarak görülmüştür. Bunun yanında belirgin hale gelen portalın çerçevenin dışındaki yapısal bağlantıları yeterli bulunmamıştır.

Yarışma sonrası

Yapılan yarışma ile Sivas kenti için önemli bir bağlantı noktasında tasarım yarışması ile elde edilmiş standart köprülerin dışında bir kent imgesi kazanılmış olundu. Fakat yarışmanın bitmesi ile birlikte, Birleşik Arap Emirlikleri'nin Abu Dabi kentinde bulunan Mimar Zaha Hadid tarafından tasarlanan Şeyh Zayed Köprüsü ile birinci olan proje arasında benzerlik olduğu iddia edildi. Jüri üyeleri ise bu benzerliğin sadece belli açıdan bakıldığında verdiği his ve asimetrik tasarımdan kaynaklandığını belirtti. Jüri "Sivas Kızılırmak köprüsünün mimari, yapısal, algısal ve deneyimsel olarak en önemli karakteri olan kesit üzerindeki çözümlerinin Şeyh Zayed köprüsü ile ilgisi olmadığı, her iki köprünün uzunlukları, kemer yükseklikleri, kullanılan malzeme açısından farklılıklar taşıdığı, "Sivas Kızılırmak köprüsünde yaya yolu ve seyir platformları taşıyıcı kemerlerin dışında yer alarak köprü profiline belirgin öğeleri iken, Şeyh Zayed köprüsünde yaya yolu ve seyir platformları bulunmamaktadır." şeklinde açıklama yaptı. Ayrıca iki sistemin taşıyıcı sisteminin farklı olduğu belirtilmiştir.